Školní vzdělávací program pro školní družinu

„STROM POZNÁVÁNÍ, ZÁBAVY, POROZUMĚNÍ A ODPOČINKU“

Základní škola a mateřská škola Vřesina, okres Opava, p. o.

Ředitelka školy	doc. PhDr. Radana Metelková Svobodová, Ph.D.
Koordinátorka ŠVP ŠD	Radka Rosenbachová (od 1. 9. 2025)
Telefon	595 031 066; 778 745 025; 771 276 200
E-mail	zs@skola-vresina.cz
Web	www.skola-vresina.cz
IČO	750 290 06
IZO ŠD	120 004 348
Zřizovatel	Obec Vřesina, 21. dubna 1, 747 20 Vřesina
Web zřizovatele	www.obec-vresina.cz

Platnost dokumentu od:	1. 9. 2023
Číslo jednací	ZŠaMŠ-112/2023

ŠVP pro ŠD byl projednán pedagogickou radou dne 31. 8. 2023.

Aktualizace dokumentu projednána pedagogickou radou 28. 8. 2025.

Podpis ředitele školy: Razítko školy:

Obsah

1. Charakteristika a osobnostní výchova ve ŠD....3
2. Cíle....4
3. Průřezová témata....5
4. Klíčové kompetence....8
5. SWOT analýza ŠD....14
6. Personální zajištění výchovně-vzdělávací činnosti, materiální a prostorové vybavení....16
7. Provoz, režim, organizace ŠD, podmínky přijímání, docházky, úplaty za zájmové vzdělávání....17
8. Tematický plán výchovně-vzdělávací činnosti, formy a metody práce....21
9. Rozšířená zájmová činnost ŠD (kroužky)....29
10. Podmínky vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami....30
11. Šablony....30
12. Dokumentace....30
13. Bezpečnost a ochrana zdraví žáků ve školní družině....31

„Strom poznávání, zábavy, porozumění a odpočinku“

Motta:

„Nejušlechtilejším potěšením je radost z porozumění.“ Leonardo Da Vinci

„Pravá svoboda neexistuje bez vzájemného porozumění.“ Albert Camus

1. Charakteristika a osobnostní výchova ve ŠD

Školní družina se zabývá zájmovým vzděláváním. Vychovává k smysluplnému využívání volného času a vybavuje děti dostatkem námětů pro jeho naplňování.

Hlavní pedagogický záměr je orientován směrem k dítěti a směřuje k tomu, aby děti získaly dobré základy do života a aby byly schopny zvládat další životní etapy. Vychází z osobnostně orientované výchovy. Usilujeme o osobní rozvoj každého dítěte s ohledem na jeho nadání, potřeby, zájmy a schopnosti se zřetelem na celkový rozvoj osobnosti. Každé dítě vnímáme jako jedinečnou osobnost, která má své individuální a specifické možnosti. Vycházíme ze znalostí dětí, jejich rozvojového stavu i konkrétní životní a sociální situace, protože je každé dítě jiné a má jiné potřeby. Dáváme dětem možnost tvorby a volby programu. Respektujeme právo dítěte neúčastnit se nabízené činnosti, právo být pouze pozorovatelem. Posilujeme sebevědomí dětí, pozitivně hodnotíme každé dítě, které pracuje na úrovni svého osobního maxima. Podporujeme u dětí iniciativu, tvořivost a fantazii, dopřejeme jim vyniknout v oblasti, která je jim vlastní. Posilujeme rozvoj pohybových schopností a dovedností. Usilujeme o pocit jistoty a sebedůvěry. Vytváříme podmínky pro děti problémové, s handicapem a děti talentované.

Školní družina spolupracuje s rodiči, dalšími subjekty-zájmové kroužky na škole, zájmové útvary DDM, výuka v ZUŠ a schůzky zájmových organizací v obci. Všichni se snaží o vytváření příznivého klimatu na základě otevřenosti a partnerství v komunikaci, tolerance, úcty, uznání, empatie a spolupráce.

ŠVP školní družiny navazuje na program školy, s nímž tvoří jeden organizační celek, ale není pokračováním školní výuky.

Program školní družiny je koncipován pro žáky I. stupně ZŠ, je sestaven na dobu jednoho vzdělávacího cyklu.

2. Cíle

Snažíme se vycházet z aktuálně formulovaných typů učení a základních pilířů evropské vzdělanosti podle Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu UNESCO:

- **učit se „znát“** – získávat vědomosti, učit se objevovat nové věci, získávat poznatky, analyzovat je, dávat je do souvislostí, řešit problémy;
- **učit se „jak na to“** – tzn. získávat širokou škálu osobních dovedností potřebných pro život, schopnost komunikovat s druhými, pracovat v týmu;
- **učit se „žít společně“** – umět naslouchat druhým, porozumět jim, znát svá práva i povinnosti, chovat se k ostatním tak, jak si přejeme, aby se oni chovali k nám, rozvíjet empatii, pracovat jako člen týmu, umět konstruktivně řešit problémy;
- **učit se „být“** – rozvíjet vnitřní kvality jedince, žít v souladu s tím, co považujeme za správné, učit se znát a získávat vědomosti, učit se analyzovat, přizpůsobovat se novým situacím, pěstovat zdravý životní styl.

Všechny cíle do sebe vzájemně zapadají.

Pedagogičtí pracovníci mají vždy na zřeteli, že proces vzdělávání je pro dítě činností přirozenou, který staví na vnitřní motivaci dítěte. Činnost je vedena tak, aby dítě smysluplně naplňovalo svůj volný čas. Vzdělávací program vychází ze ŠVP ZŠ naší školy, jehož podtitul je „Škola porozumění“. Jeho koncepce umožňuje:

- u žáků osvojení strategie učení a poznávání, získávání motivace pro celoživotní učení, osvojení základních hodnot naší společnosti, uplatnění svých práv a naplňování svých povinností, rozvíjení odpovědnosti a smyslu pro sociální soudržnost;

- předávat žákům všeobecné vzdělání – podněcuje žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů;
- rozvíjet osobnost žáků a vytvořit u nich osobní samostatnost, naučit je projevovat se jako svobodná a zodpovědná osobnost;
- vést žáky k všestranné a účinné komunikaci, rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy ostatních žáků;
- upevňovat zásady demokracie, základních lidských práv a svobod;
- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, poznávat hodnoty a tradice, zásady a pravidla, učit se žít společně s ostatními lidmi, vytvářet a projevovat u žáků pozitivní city v chování, jednání a prožívání životních situací, podporovat vnímavost a empatii k lidem, svému prostředí a přírodě;
- učit žáky aktivně rozvíjet a chránit své fyzické, duševní a sociální zdraví;
- pomáhat žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti, reálné možnosti a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi pro rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci;
- získávat a uplatňovat znalosti o životním prostředí k jeho ochraně;
- dbát na bezpečnost a ochranu zdraví.

3. Průřezová témata

Do základního vzdělávání je zařazeno 6 průřezových témat:

- **Osobnostní a sociální výchova (OSV);**
- **Výchova demokratického občana (VDO);**
- **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS);**
- **Multikulturní výchova (MkV);**
- **Enviromentální výchova (EV);**
- **Mediální výchova (MeV).**

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Tematické okruhy:

- osobnostní rozvoj;
- sociální rozvoj;
- morální rozvoj.

OSV vede žáky k rozvoji vlastní osobnosti v rámci sociálních interakcí v kolektivu; rozvíjí dovednosti pro komunikaci, kooperaci, řešení problémů a sociálních rolí; vede k sebehodnocení, podporuje uvědomění své osobnosti, motivuje k další práci.

Výchova demokratického občana (VDO)

Tematické okruhy:

- občanská společnost a škola;
- občan, občanská společnost a stát;
- formy participace občanů v politickém životě;
- principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování.

VDO vede žáky k uvědomění si svých práv a povinností; učí žáky principům demokratické společnosti k toleranci, odpovědnosti, respektu ke kulturním, etnickým a jiným odlišnostem; směřuje žáky ke kritickému myšlení – k dovednosti vyjádřit svůj názor, obhájit ho, ale zároveň přijmout názory odlišné; směřuje k vedení dialogu.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

Tematické okruhy:

- Evropa a svět nás zajímá;
- objevujeme Evropu a svět;
- jsme Evropané.

VMEGS vede žáky k poznávání odlišných kultur, životních priorit, k pochopení odlišných hodnotových žebříčků, k vzájemnému respektu a toleranci, pomáhá překonávat stereotypy a předsudky.

Multikulturní výchova (MkV)

Tematické okruhy:

- kulturní diference;
- lidské vztahy;
- etnický původ;
- multikulturalita;
- princip sociálního smíru a solidarity.

MkV vede žáky k poznávání vlastní kultury i porozumění kulturám odlišným; rozvíjí smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci; vede k chápání a respektování neustále se zvyšující sociokulturní rozmanitosti; dotýká se mezilidských vztahů ve škole i mezi školou a rodinou.

Enviromentální výchova (EV)

Tematické okruhy:

- ekosystémy;
- základní podmínky života;
- lidské aktivity a životní prostředí;
- vztah člověka k prostředí.

EV vede žáky k naplňování principů trvalé udržitelnosti; k aktivní účasti na ochraně a utváření životního prostředí; ovlivňuje životní styl a hodnotovou orientaci žáků; vede žáky k uvědomění důsledků svého chování.

Mediální výchova (MeV)

Tematické okruhy:

- kritické čtení a vnímání mediálních sdělení;
- interpretace vztahu mediálních sdělení a reality;
- stavba mediálních sdělení;
- vnímání autora mediálních sdělení;
- fungování a vliv medií ve společnosti;

- tvorba mediálních sdělení;
- práce v realizačním týmu.

MeV vede od pasivního přijímání informací k jejich ověřování, schopnosti je předávat, porozumět jim, zpracovávat, vyhodnocovat a zaujímat vlastní stanoviska vůči mediálním sdělením.

4. Klíčové kompetence

a) **Kompetence k učení**
b) **Kompetence k řešení problémů**
c) **Kompetence komunikativní**
d) **Kompetence sociální a personální**
e) **Kompetence občanské**
f) **Kompetence pracovní a volnočasové**
g) **Kompetence digitální**

a) Kompetence k učení:

Umožňuje žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení.

- Poznáváme smysl a cíl učení, máme k němu pozitivní vztah.
- Navozujeme, vybíráme a využíváme pro efektivní učení vhodné situace, způsoby, metody a strategie, vytváříme situace, aby žáci měli možnost plánovat, organizovat, řídit i hodnotit vlastní učení.
- Vedeme k samostatnému vyhledávání, třídění a zpracovávání informací a jejich efektivnímu využití v praktickém životě a tvůrčích činnostech.
- Používáme pozitivní motivaci jako jeden ze základních postupů k vytvoření trvalého zájmu o učení.
- Seznamujeme se a operujeme s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádíme věci do souvislostí, propojujeme poznatky z různých oblastí, vytváříme širší a komplexnější pohled na matematické, přírodní, kulturní a společenské jevy.

- Pozorujeme a experimentujeme, získané výsledky porovnáváme, kriticky posuzujeme a vyvozujeme z nich společně i samostatně závěry pro využití v budoucnosti.
- Hodnotíme výsledky své práce, vlastní pokrok, diskutujeme, navozujeme situace pro hodnocení žáků navzájem, vyjádření vlastního názoru.
- Nabízíme žákům dostatek pohybových aktivit pro získání, osvojení i rozvoj pohybových dovedností a zkušeností, ověřujeme si jejich význam v životě.
- Využíváme počítačové učebny a výukové programy.
- Podporujeme účast žáků na soutěžích.

b) Kompetence k řešení problémů:

Podněcuje žáky k logickému myšlení, tvořivému uvažování, řešení problémů.

- Vedeme žáky k aktivnímu přístupu při řešení problémů, k diskusi, vyslechnutí názoru druhých, k vyjádření vlastního postoje.
- Vnímáme nejrůznější problémové situace v životě, ve škole i mimo ni, rozpoznáváme a snažíme se pochopit problémy, přemýšlíme o nesrovnalostech a jejich příčinách, promýšlíme a plánujeme způsoby řešení s využitím vlastního úsudku a zkušeností.
- Podněcujeme žáky k samostatnému řešení problémů a ověřování si jejich správnosti, navozenými tematickými a netradičními problémovými situacemi aplikujeme ověřené postupy při řešení obdobných nebo nových problémových situací.
- Sledujeme společně pokrok při zdolávání problémů, činíme uvážlivá rozhodnutí, kriticky hodnotíme výsledky svých činů.
- Hledáme různé zdroje informací, které mohou vést k řešení problémů, případné neúspěchy nás neodradí, vytrvale směřujeme k dokončení započaté činnosti.

c) Kompetence komunikativní:

Vede žáky k všestranné a účinné komunikaci.

- Formulujeme a vyjadřujeme své myšlenky a názory v logickém sledu, učíme se vyjadřovat výstižně, souvisle a kultivovaně v ústním i písemném projevu.

- Zapojujeme se do diskuse, naslouchámе druhým a snažíme se jim porozumět, vhodně reagujeme a argumentujeme, obhajujeme svůj názor.
- Snažíme se porozumět různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlíme o nich, tvořivě je využíváme ke svému rozvoji a aktivnímu zapojení do společenského dění.
- Informační a komunikační prostředky a technologie využíváme pro kvalitní, tvořivou a účinnou komunikaci s okolním světem.
- Získanými komunikativními dovednostmi vytváříme vztahy potřebné k plnohodnotnému soužití, vhodné komunikaci a spolupráci se spolužáky a ostatními lidmi.
- Vybízíme žáky k prezentaci svých prací a úspěchů, výsledků soutěží a aktivit ve škole i na veřejnosti např. realizací výstav a vystoupení, účastí na soutěžích…
- Nabízíme možnost ke komunikaci s okolním světem v cizím jazyce, využití ICT, upozorňovat ale na možná nebezpečí komunikace s cizími, neznámými lidmi, GDPR, kybernetickou bezpečnost apod.

d) Kompetence sociální a personální:

Rozvíjí u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci vlastní a druhých.

- Společně vytváříme pozitivní klima školy.
- Respektujeme společně dohodnutá pravidla chování, na nichž jsme se sami podíleli, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými přispíváme k upevňování dobrých mezilidských vztahů, příjemné pohodové tvůrčí atmosféře.
- Používáme metody kooperace a týmové spolupráce při řešení problémů i při posuzování situací v běžném životě.
- Směřujeme žáka ke schopnosti střídat role ve skupině, pochopení potřeby efektivně spolupracovat s druhými, oceňovat zkušenosti jiných, respektujeme různá hlediska.
- Posilujeme sebedůvěru žáka a jeho samostatný rozvoj, vytváření pozitivní představy o sobě samém, podporujeme chování, které posiluje jeho pocit sebeuspokojení a sebeúcty.

- Rozeznáme vhodné a nevhodné chování, vnímáme nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovedeme se jí bránit.
- Smysluplné využití volného času a činnosti slouží jako nástroj prevence sociálně patologických jevů.

e) Kompetence občanské:

Připravují žáky jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňující svá práva a plnící své povinnosti.

- Vhodnou nabídkou zájmových aktivit vedeme žáky k tomu, aby našli sami sebe, napomáhat k profesní orientaci.
- Respektujeme přesvědčení druhých lidí, vážíme si jejich vnitřních hodnot, jsme schopni vcítit se do situací ostatních, odmítáme útlak a hrubé zacházení, fyzické i psychické násilí.
- Chápeme základní principy zákonů a společenských norem, jsme si vědomi svých práv a povinností ve škole i mimo ni.
- Rozhodujeme se zodpovědně podle dané situace, poskytneme v případě potřeby dle svých možností účinnou pomoc, chováme se zodpovědně v krizových situacích a v situacích ohrožujících život a zdraví člověka.
- Respektujeme, chráníme, dodržujeme a oceňujeme naše tradice a kulturní a historické dědictví, projevujeme pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojujeme do kulturního dění a sportovních aktivit.
- Ověřujeme znalosti a dovednosti v praxi; modelové situace, exkurze, projekty…
- Chápeme základní ekologické souvislosti a enviromentální problémy, respektujeme požadavky na kvalitní životní prostředí a trvale udržitelný rozvoj, vnímáme krásy přírody a pečujeme o ni.
- Rozhodujeme se v zájmu podpory a ochrany zdraví, odhadujeme rizika svého chování a jednání, vedeme k dodržování zdravého životního stylu.
- Používáme základní společenské normy chování, zapojujeme se do veřejně prospěšných a charitativních aktivit.

f) Kompetence pracovní a volnočasové:

Vedou ke smysluplnému využití volného času, pracovním návykům a dovednostem, bezpečnosti práce, volbě povolání, finanční gramotnosti a prevenci sociálně patologických jevů.

- Využíváme znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost a profesní zaměření.
- Učíme se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit své pracovní činnosti, dodržujeme vymezená pravidla, plníme povinnosti a závazky, adaptujeme se na změněné nebo nové pracovní podmínky.
- Podílíme se na výběru zájmových aktivit, rozvíjíme své zájmy v organizovaných skupinových i individuálních činnostech, orientujeme se v možnostech smysluplného využití volného času – umíme např. říct „ne“ nevhodným nabídkám apod.
- Upevňujeme obecné zásady bezpečnosti a hygieny práce, používáme bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, udržujeme v pořádku své pracovní místo.
- Tematicky zaměřené činnosti a projekty směřujeme k osvojení si finanční gramotnosti a podnikatelskému myšlení.

g) Kompetence digitální:

Připravuje žáky na život ve světě digitálních technologií a jejich smysluplné využití.

- Učíme se informační, mediální a datové gramotnosti, komunikaci a spolupráci, schopnosti bezpečně a snadno se pohybovat v digitálním prostředí, kybernetické bezpečnosti, řešení problémů duševního vlastnictví aj., kritickému myšlení.
- Vedeme žáky, aby sebejistě, kriticky a odpovědně dokázali používat digitální technologie a integrovat s nimi při výchovně-vzdělávacím procesu i při účasti na dění ve společnosti.
- Umíme vyhledávat informace, používat je při návrzích řešení různých situací, prezentování poznatků, motivujeme k využití k usnadnění činnosti, zefektivnění či zjednodušení pracovních postupů, zkvalitnění výsledků své práce.

- Výuku směřujeme k tomu, aby žáci dokázali předcházet situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, negativnímu dopadu na jejich tělesné i duševní zdraví i zdraví ostatních, aby při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jednali eticky.

5. SWOT analýza ŠD

Silné stránky

- Vybavenost místností pro zájmové vzdělávání a relaxační místnosti (pomůcky, hračky, audiovizuální technika, knihy, hudební nástroje), možnost využívání tělocvičny, počítačové učebny a kuchyňky, popř. žákovské knihovny.
- Bohatá nabídka mimoškolní činnosti – zájmové kroužky (rozvoj osobnosti dítěte mimo vyučování, zapojování rodičů).
- Vhodná poloha školy pro pobyt v přírodě (okolní lesy, Výletiště, naučná stezka Okolo Vřesiny).
- Vlastní oplocená zahrada (lavičky, deky, vybavení ŠD pro sportovní vyžití).
- Moderní dětské hřiště u školy a možnost využití hřiště TJ Vřesina a SDH Vřesina.
- Vstřícnost zřizovatele, provozovatele a rodičovského sdružení KRAS.
- Účast na projektech školy.
- Vychovatelky s předepsanou kvalifikací, podpora vzdělávání.
- Týmová spolupráce pedagogického kolektivu.
- Odpolední pitný režim.
- Hygiena před a po jídle, relaxace po jídle.
- Příznivá sociální skladba žáků.
- Dobrá spolupráce s rodiči.
- Úterní organizovaná činnost, která není narušena odchodem dětí během činnosti.

Slabé stránky

- Malá vybavenost školní zahrady.
- Nedostatečný vztah žáků k prostorám a vybavení školy.

- Zlepšení společenské prestiže a finančních podmínek pedagogů, nemotivující finanční ohodnocení.
- Nepřipravenost pedagogů pracovat s moderními technologiemi.

Příležitosti

- Finanční podpora zřizovatele, sponzorství.
- Prezentace; uplatnit a zúročit dobré tradice ŠD.
- Spolupráce se školním psychologem.
- Dodržování tradic, využití významných dnů – projekty.
- Zdravý životní styl.
- Informovanost o zkušenostech výchovně-vzdělávacího procesu v zahraničí.

Hrozby

- Vzájemné vztahy mezi dětmi.
- Malá disciplinovanost současné populace (nebezpečí úrazů).
- Nedostatek finančního zajištění výchovně-vzdělávacího procesu.
- Nekázeň, agresivita, násilí, drogy, kouření, krádeže, šikana.

6. Personální zajištění výchovně-vzdělávací činnosti, materiální a prostorové vybavení

Činnost a provoz školní družiny zajišťují dvě kvalifikované vychovatelky, které se dále vzdělávají prostřednictvím absolvování různých kurzů, školení a samostudiem. Jsme neustále otevřeni dalšímu profesnímu rozvoji. Uvědomujeme si, že je nutné držet krok s aktuálními pedagogickými či psychologickými trendy. Aktivně vyhledáváme DVPP v oblasti práce s informačními a komunikačními technologiemi, soustředíme se na podporu kritického myšlení, čtenářské gramotnosti, využívání logických a deskových her a realizaci projektového vzdělávání.

Prostory ŠD jsou účelově vybaveny a uspořádány pro rozmanitou aktivní činnost, tak i potřebnou relaxaci. Úroveň zařízení a vybavení je na velmi dobré úrovni, stejně jako zajištění spotřebního materiálu pro pestrou výchovně-vzdělávací činnost.

Školní družina využívá pro svou činnost vlastní prostory. Jedná se o jednu větší hernu spolu s relaxační místností a druhou méně rozhlehlou hernu, které se nachází v podkroví školy. V totožném nadzemním podlaží je také sociální zařízení a malá kuchyňka. Běžnou součástí vybavení místností pro zájmové vzdělávání je ergonomicky upravený nábytek, který umožňuje snadnou manipulaci a uspořádání prostoru dle vzdělávacích potřeb – individuální i skupinové práce. Můžeme pro svou činnost a projekty využívat i další prostory, tedy například moderně vybavenou tělocvičnu, učebnu informatiky, v níž je nám k dispozici také žákovská knihovna, přírodovědnou učebnu či kuchyňku. Často navštěvujeme obecní dětské hřiště s prolézačkami, lezeckými stěnami, skluzavkami i velkou travnatou plochou naproti budovy školy, workoutové hřiště, sportovní areál TJ Vřesina. Naučná stezka Okolo Vřesiny, prostranství s posezením zvané Výletiště nabízí mnoho možností tematických vycházek do okolí a umožňuje nám poznávat rozmanitosti přírody, pozorovat život v lese, na poli, u rybníka, seznamovat se a orientovat se v okolí i sbírat přírodniny a využívat je k různým rukodělným činnostem.

7. Provoz, režim, organizace ŠD, podmínky přijímání, docházky, úplaty za zájmové vzdělávání

Provoz a režim školní družiny

Celková kapacita ŠD je maximálně 60 žáků. Základní provozní jednotkou školní družiny je oddělení.

Provoz školní družiny	
Ranní ŠD	6.15–7.40 hod.
Odpolední ŠD	11.40–16.45 hod.

Do ranní družiny mohou žáci přicházet do 7.30 hodin.

Přihlášení, přijetí a vyloučení žáka ze ŠD

O přijetí dítěte do ŠD rozhoduje ředitelka školy na základě vyplněných náležitostí v závazné písemné přihlášce a na základě splnění stanovených kritérií pro přijetí dle předem stanovených kritérií, a to maximálně do stanovené kapacity ŠD. Školní družina není nároková. Nastane-li skutečnost, že zájem o přijetí do ŠD je vyšší, než je stanovená kapacita ŠD, rozhoduje o přijetí ředitelka školy **na základě těchto kritérií**: přednostně jsou přijati všichni žáci 1. a 2. ročníku. Žáci 3. až 5. ročníku budou přijati do naplnění kapacity takto: 1. žáci, kteří dojíždí; 2. žáci, kteří mají v ŠD mladšího sourozence; 3. dále na základě věku (od nejmladšího po nejstaršího).

Vyloučení žáka ze ŠD – ředitelka může rozhodnout o vyloučení účastníka ze ŠD, pokud soustavně nebo nějakým významným projevem porušil kázeň a pořádek, ohrožuje zdraví a bezpečnost ostatních, dlouhodobě svévolně nenavštěvuje ŠD nebo z jiných zvláště závažných důvodů.

Podmínky docházky do školní družiny

1. O zařazení dítěte do ŠD rozhoduje ředitelka školy. Počet oddělení, rozsah denního provozu určí ředitelka školy.

2. Do jednoho oddělení ŠD lze zapsat maximálně 30 pravidelně docházejících žáků.
3. Zákonní zástupci dítěte přihlášeného do družiny sdělí na přihlášce do ŠD rozsah docházky žáka, čas a způsob odchodu dítěte domů. Údaje uvedené na přihlášce do ŠD jsou pro vychovatelku závazné.
4. Docházka pro účastníky přihlášené do ŠD je povinná.
5. Veškeré změny údajů uvedených na přihlášce do ŠD, zejména v odchodu a propuštění dítěte ze ŠD, oznamují zákonní zástupci vychovatelce vždy písemnou formou – tzn. omluvenkou. Na omluvence musí být uvedeno jméno, den, kterého se změna týká, přesný čas, způsob odchodu z družiny a podpis.
6. Účastníci navštěvující družinu v době od 6.15–16.45 hod.
7. Vychovatelka oddělení vede evidenci docházky účastníků přihlášených do ŠD v Přehledu výchovně-vzdělávací práce – elektronická třídní kniha.

Organizace činnosti školní družiny

1. **Provoz ranní družiny**: Do ranní družiny přicházejí přihlášení účastníci nejpozději v 7.30 hod. Jejich příchod je individuální podle potřeb zákonných zástupců. Přístup do budovy školy je umožněn účastníkům po zazvonění na zvonek ŠD s funkcí videotelefonu. Zákonní zástupci do budovy školy nevstupují. Účastníci se v ranní družině věnují odpočinkové a rekreační činnosti. Vychovatelka účastníky ranní družiny v 7.40 hod. odvádí do tříd.
2. **Provoz odpolední družiny**: Probíhá od 11.40 – 16.45 hod. Účastníky odpolední družiny převezme vychovatelka od vyučujících poslední hodiny ve školní jídelně, kde za ně přebírá plnou odpovědnost. Po obědě je odvádí do místností určených pro zájmové vzdělávání. Pokud účastník navštěvuje během pobytu v ŠD kroužek, odpovídá za něj v této době vedoucí kroužku, který účastníka z oddělení osobně před kroužkem vyzvedne a po ukončení kroužku zase osobně předá vychovatelce.

3. Po dobu přítomnosti dítěte ve ŠD, od jeho příchodu až do jeho odchodu z oddělení, nese vychovatelka odpovědnost za jeho bezpečnost.
4. V době pobytu účastníka v oddělení ŠD, dítě bez vědomí vychovatelky oddělení neopouští.
5. Za účastníka, který byl ve škole a do ŠD se nedostavil, vychovatelka nezodpovídá.
6. Vychovatelka oddělení realizuje výchovně-vzdělávací činnost ve ŠD zejména formou odpočinkových, rekreačních a zájmových činností. Přípravu na vyučování zajišťuje formou didaktických her, soutěží, hádanek a kvízů. Písemné vypracování domácích úkolů provádí po domluvě s rodiči.
7. ŠD může zřizovat zájmové kroužky v průběhu stanovené provozní doby ŠD, jejich členové mohou být i děti, které do ŠD nejsou přihlášeny. Činnost v kroužku může být poskytována za úplatu – tuto částku stanoví ředitelka školy.
8. ŠD může zřizovat i další činnosti, jako např. výlety, exkurze, sportovní a kulturní akce, které jsou uskutečňovány mimo stanovenou provozní dobu ŠD. Účast na nich není vázána na zápis do ŠD.

Způsob ukončení školní družiny

Vzdělání ve školní družině je ukončováno školním rokem a doklad není vydáván.

Úplata za zájmové vzdělávání

Hradí se pololetně, výši stanovuje zřizovatel školy v souladu s vydanou vnitřní směrnicí Úplata za zájmové vzdělávání ve školní družině.

O snížení nebo prominutí úplaty rozhoduje ředitelka školy v případě, že zákonný zástupce žáka pobírá opakovaně dávky v hmotné nouzi, příspěvek na péči dle zákona o sociálních službách nebo pěstounský příspěvek na úhradu potřeb dítěte dle zákona o sociální podpoře a tato skutečnost musí být prokázána nebo pokud dojde k omezení nebo přerušení provozu družiny po dobu delší než 5 dnů (vyhláška č. 423/2020Sb., která doplňuje §11 vyhlášku č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání).

Činnost školní družiny je realizována podle ŠVP ŠD Strom poznávání, zábavy, porozumění a odpočinku, přičemž se uskutečňuje těmito **formami:**

- pravidelnou výchovnou, vzdělávací a zájmovou činností;
- příležitostnou výchovnou, vzdělávací, zájmovou, tematickou, rekreační činností nespojenou s pobytem mimo místo;
- využitím otevřené nabídky spontánních a odpočinkových činností;
- přípravou na vyučování (formou např. didaktických her nebo četbou);
- formou nepravidelných a příležitostných aktivit (mohou být spojeny s pobytem mimo místo).

Časový plán a obsah vzdělávání ŠD:

6.15–7.40 hod. – ranní provoz ŠD (rekreační, odpočinkové, relaxační, individuální, spontánní činnosti)

11.40–16.45 hod. – odpolední provoz ŠD:

- 11.40–13.30 hod.
  - prezence, hygiena, stravování
  - odpočinkové činnosti
- 13.30–15.00 hod.
  - rekreační a zájmové činnosti
  - pobyt venku, vycházka
- 15.00–16.45 hod.
  - individuální odpočinkové činnosti
  - didaktické hry; příprava žáků na vyučování
  - hygiena, svačina

Vychovatelka při výběru činností přihlíží k počasí, k zájmům žáků, vždy však vychází z ŠVP ŠD a jeho rozpracování do celoročního plánu práce.

Vyzvedávání ze ŠD a samostatné odchodů účastníků

- Škola odpovídá za účastníky v době provozu činnosti školní družiny.
- Účastník odchází ze ŠD pouze se souhlasem vychovatelky ŠD, a to pravidelně **na základě písemně vyplněné přihlášky do ŠD** nebo **písemné žádosti zákonných zástupců** (omluvenka s datem, hodinou odchodu, popř. jménem doprovodu, který není na přihlášce pověřen vyzvedáváním, podpisem zákonného zástupce – dostupné na webových stránkách školy).
- Časy vyzvedávání a samostatného odchodu ze ŠD je během týdne ve 12.00, 13.00, 14.00, 15.00 hod. a po 15. hod. kdykoli, s výjimkou každého úterý, kdy je nemožné dítě vyzvednout nebo pustit samostatně domů ve 14.00 hod., protože probíhá plánovaná společná činnost od 13.15 do 15.00 hod.

Pro vyzvedávání účastníků ze ŠD platí:

- při vyzvedávání ze ŠD se používá videotelefon u vstupu do školy (po telefonickém spojení s vychovatelkou a kontrolou pomocí kamerového systému jde dítě v doprovodu pověřeného zaměstnance školy do šatny a odchází domů);
- na telefonická vyzvání zákonného zástupce k odchodu účastníka není brán zřetel;
- pokud dítě zůstane ve ŠD po skončení pracovní doby, zavolá vychovatelka zákonným zástupcům (po domluvě s nimi počká, dokud si dítě nevyzvednou);
- v případě, že se vychovatelce ŠD zákonné zástupce nezdaří kontaktovat nebo se tato situace bude stávat opakovaně, kontaktuje pracovníky OSPOD, kteří zajistí péči o dítě.

8. Tematický plán výchovně-vzdělávací činnosti, formy a metody práce

Výchovně-vzdělávací strategie představují společné postupy, které vedou k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí a směřujících k rozvíjení osobnosti žáka jako celku.

Využíváme rozmanité formy a metody výchovně-vzdělávací práce – týmová, skupinová, tandemová i individuální práce; dialog, prezentace; projekty a různé zdroje informací – knihy, časopisy, encyklopedie, internet…

beseda vyjadřování se	individuální vyprávění, dialog	křížovky, rébusy	poznávání
rozhovor	ankety	vycházka	soutěže
námětové hry	hry na orientační smysl	dramatizace	komunikace – kritické myšlení; výstupy
pohybové aktivity	workshopy	skupinová práce	praktické dovednosti
vědomostní testy	hudební soutěže	komunitní kruh	multimediální výchova
práce s informacemi	poslech, naslouchání	didaktické hry	rukodělná činnost
evaluační metody	výtvarná činnost	kimovy hry	družinové turnaje

Tematická činnost ŠD primárně vychází ze čtyř ročních období, ty se odráží a stávají motivací i při vytváření celoročního plánu práce, projektech a projektových dnech. Prolíná většinou činností, na jejichž plánování se žáci aktivně podílí.

Blok	Témata	Očekávané výstupy
Místo, kde žijeme	Náš domov:	▪ vypráví o životě rodiny

	U nás doma Náš dům	▪ komunikuje na téma povolání, profese, koníčky ▪ ztvárňuje dané téma výtvarně, dramaticky ▪ popisuje dům, byt, zařízení domácnosti ▪ vytváří plány z bytů, domů ▪ zařizuje fiktivní domácnost
	Škola: Cesta do školy Ve škole	▪ popíše, jak se bezpečně dostane do školy a domů ▪ hledá orientační bod ▪ seznamuje se s dopravní tématikou ▪ orientuje se v budově školy ▪ pojmenuje zaměstnance školy ▪ zamýšlí se nad tím, co může změnit v budově školy, podílí se na výzdobě
	Svět: Zeměkoule	▪ pracuje s atlasem, vytváří si plán své fiktivní cestovatelské výpravy ▪ cestuje prstem po mapě ▪ seznamuje se se světadíly, světovými stranami, orientací na mapě
	Naše vlast, naše město: Město, v němž žijeme	▪ pracuje s mapou města ▪ poznává historická místa ▪ kreslí znak města ▪ poslouchá a reprodukuje pověsti našeho regionu ▪ vytváří projekt ideálního města ▪ vlastními slovy popíše funkci pošty,

		knihovny, lékárny, banky, obchodu, nemocnice, nádraží, letiště.
	Profese ve městě:	▪ kreslí, čím by chtěl být ▪ hraje si na prodavače, kadeřnice, popeláře ▪ beseduje o profesi hasiče, policisty, lékaře ▪ navrhuje, jak se vyvarovat nebezpečí
Lidé kolem nás	Rodina: Portrét rodiny Máme se rádi	▪ představuje svou rodinu, popisuje rodinné zvyky ▪ pokouší se pojmenovat všechny příbuzné ▪ seznamuje se s významnými dny ▪ odůvodňuje, proč a komu přát ▪ dramatizuje scénky s tematikou blahopřání ▪ vyrábí dárky ▪ stanovuje si žebříček hodnot, pravidla soužití ▪ učí se tolerovat odlišné jedince a jejich názory ▪ učí se objektivně hodnotit sebe i své kamarády ▪ připravuje dárky pro nové kamarády
	Pravidla chování: Jak se správně chovat	▪ používá „kouzelná slůvka“ prosím a děkuji ▪ volí pozdrav přiměřeně situaci ▪ popíše, jak se chovat v divadle, na

		koncertě, výstavě ▪ dramatizuje situaci s tematikou chování na veřejnosti a v dopravních prostředcích ▪ při společném stolování dbá na kulturu stolování a osvojuje si její zásady
	Chválíme a upozorňujeme na nedostatky	▪ společně hodnotí chování v oddělení ▪ zaujímá odmítavý postoj k vandalismu, ničení majetku, šikaně ▪ zvládá samoobslužné činnosti
Lidé a čas	Kalendář Rok Režim dne Můj volný čas Jak se měníme Svátky, zvyky, tradice, oslavy: Podzim	▪ popíše charakteristické rysy ročních období ▪ beseduje o čase (rok, měsíc, týden, den, hodina) ▪ poznává hodiny ▪ popíše zásady pravidelného denního a týdenního režimu ▪ plánuje aktivní odpočinek ▪ beseduje o zájmových akcích, činnostech ▪ probíráme možná nebezpečí úrazů ▪ hovoří o tom, jak byl/a malý/á ▪ vypráví, jak se žilo v minulosti, vyhledá informace ▪ Den stromů, poznává a určuje stromy ▪ Den bez úrazu, popisuje zásady

	Zima Jaro Léto	bezpečného chování ▪ podzimní výstava výrobků, pracuje s přírodními materiály ▪ organizuje Mikulášskou nadílku ▪ v době adventní připravuje dárky, vyrábí ozdoby ▪ chystá se na vánoční výstavku, jarmark ▪ baví se na besídkách v odděleních, vypravuje o Vánocích, o tradicích ▪ připravuje si masky na maškarní karneval ▪ uvítá „první jarní den, připomene si znaky jara ▪ seznamuje se s velikonočními tradicemi, maluje kraslice, chystá velikonoční výstavu ▪ slaví DEN ZEMĚ, beseduje o zdravém životním stylu, zdravé stravě ▪ vyrábí přáníčka ke Dni Matek ▪ slaví Den dětí, připravuje a účastní se her a soutěží ▪ účastní se dle zájmu ozdravných pobytů pořádaných školou
Rozmanitost přírody	Rostliny a živočichové: Stromy a rostliny Živočichové	▪ poznává a určuje stromy i rostliny ▪ staví z přírodnin ▪ využívá přírodnin k výtvarným a pracovním činnostem

	Roční období: Příroda Voda, počasí Ochrana životního prostředí	▪ hovoří o zvířatech (domácí, ve volné přírodě, v ZOO, hospodářská) ▪ tvoří, maluje zvířata, využívá práce k výzdobě školy ▪ sleduje změny v přírodě, charakteristické znaky jednotlivých ročních období využívá v tematických činnostech ▪ pečuje o zeleň ▪ beseduje o vodě a jejich skupenství ▪ popisuje koloběh vody v přírodě ▪ je seznámen s informacemi o změnách klimatu ▪ v rámci Dne země beseduje o ochraně přírody ▪ třídí odpad, sbírá papír, plastové láhve
Člověk a jeho zdraví	Poznáváme své tělo: Lidské tělo, postava Pečujeme o své zdraví	▪ popíše lidské tělo a jeho funkce ▪ sleduje, jak se mění (míry, váha) ▪ znalost o těle využívá při soutěžích, hrách a v dalších činnostech ▪ upevňuje návyky osobní hygieny a dodržuje ji ▪ ujasňuje si význam otužování a zdravého životního stylu ▪ hovoří o zdravé výživě, využívá smysly při poznávání a posuzování zeleniny, ovoce a dalších potravin

	Předcházíme úrazům	▪ dbá na důležitost pitného režimu ▪ uvědomuje si možná nebezpečí a zjišťuje, jak jim předcházet ▪ uvědomuje si možná nebezpečí při kontaktu s neznámým člověkem ▪ učí se přivolat pomoc dospělého nebo policie (tel. 150, 155, 158, 112) ▪ učí se zásadám první pomoci
	Pobyt venku	▪ dle počasí se účastní pobytu venku (obsah a činnosti jsou přizpůsobeny ročním obdobím) ▪ relaxuje při spontánních hrách a činnostech ▪ při pobytu venku si hraje, soutěží

9. Rozšířená zájmová činnost ŠD (kroužky)

Kroužek výtvarných a netradičních technik; rukodělný kroužek

Cíle vzdělávání:

- rozvíjet a upevňovat smysl pro krásu a fantazii, barvu, představivost;
- odstupňovat náročnost prací pro žáky různých věkových skupin;
- rozvíjet vztah k umění, estetické vidění a chápat jeho smysl v životě člověka;
- rozvíjet pracovní návyky, upevňovat jemnou motoriku, koordinaci pohybu;
- naučit se pracovat s rozmanitými nástroji a materiály;
- projevovat smysl pro kulturu a tvořivost, upevňovat morální vlastnosti.

Obsah činnosti:

- vytváření výrobků, dárků, k různým příležitostem – narozeniny, významné dny, svátky, dárky pro seniory, instituce;
- výrobky, estetické předměty a vazby sloužící k výzdobě školy – motivované daným ročním obdobím, směřující k významným svátkům, tradicím, společným akcím.

Metody práce:

- vysvětlení práce – motivační rozhovor;
- názorná ukázka;
- pracovní postupy;
- pomůcky;
- vlastní práce;
- úklid místa;
- hodnocení a sebereflexe.

Očekávané výstupy:

- účastníci si organizují práci při vytváření svého výrobku;
- orientují se v dílně – kde jsou pomůcky, k čemu slouží, jaký materiál si zvolit;
- pomáhají si navzájem, radí si;
- využití skupinové práce na kolektivních výrobcích;
- dokončí své dílo;
- dovedou uklidit pracovní místo;
- dbají na hygienu a osobní bezpečnost, ochranu zdraví při práci, bezpečnost při zacházení s nástroji a pomůckami.

10. Podmínky vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

V ŠD může být poskytována pedagogická intervence dle Vyhlášky č. 606/2020 Sb., č. 245/2020 sbírky zákonů, §4. Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných probíhá na základě podpůrných opatření dle doporučení PPP.

11. Šablony

ŠD se zapojila do projektu OP JAK II (Operační program Jana Amose Komenského). Cílem aktivity je osobnostní a sociální rozvoj účastníků zájmového vzdělávání v ŠD a jejich podpora a rozvoj znalostí a dovednostní s využitím inovativních forem vzdělávání prostřednictvím netradičních vzdělávacích metod a strategií, které vedou účastníka k rozvoji kreativity, talentu a samostatnosti. Aktivita cílí na snižování předčasných odchodů ze vzdělávání.

12. Dokumentace

- ŠVP ŠD „Strom poznávání, zábavy, porozumění a odpočinku“
- přihlášky žáků (jejich součástí je písemné sdělení zákonných zástupců účastníka o rozsahu docházky a způsobu odchodu účastníka z družiny)
- Přehledy výchovně–vzdělávací práce (elektronické třídní knihy jednotlivých oddělení)
- docházkový sešit (nepravidelně chodící žáci)
- Záznamy o činnosti kroužků (rozšířená zájmová činnost ŠD)
- Celoroční plán práce, projekty ŠD (projektové dny a akce); hodnocení práce ŠD jako podklad pro výroční zprávu
- Vnitřní řád školní družiny

13. Bezpečnost a ochrana zdraví žáků ve školní družině

- Za bezpečnost účastníků v družině odpovídá vychovatelka nebo přítomný pedagogický pracovník.
- Po celou dobu přítomnosti účastníka v družině platí pokyny vychovatelky, školní řád a řád školní družiny, který je vyvěšen v herně.
- Účastníky, kteří jsou přihlášeni do ŠD, vychovatelka oddělení včas na začátku školního roku seznámí s pravidly BOZP a provede o pohovoru písemný záznam v Přehledu výchovně-vzdělávací práce.

- Vychovatelka oddělení vede účastníky k udržování pořádku, k šetrnému zacházení s pomůckami a dodržování hygienických i společenských pravidel. Pokud účastník úmyslně poškodí nebo zničí majetek a inventář školy, jsou rodiče povinni uvést nedostatky do původního stavu nebo způsobenou škodu uhradit. Rodiče jsou povinni uhradit úmyslně způsobené škody ve věcech spolužáků.
- Děti nenosí do družiny cenné předměty, peníze a nebezpečné předměty ohrožující zdraví spolužáků.
- Při činnosti organizované mimo objekt družiny, popř. školy, odpovídá za bezpečnost do počtu 25 účastníků jeden pedagogický pracovník.
- Při specializovaných činnostech je nutno dodržovat bezpečnostní předpisy pro tyto činnosti – vycházky, výlety, exkurze, plavání, práce s počítači.
- Jakoukoliv nevolnost, zdravotní potíže a poranění hlásí účastníci ihned vychovatelce.
- Při mimořádné události zajišťuje vychovatelka bezpečnost dětí, první pomoc, přivolání odborné pomoci, dozor nad dětmi dospělou osobou, neprodleně informuje rodiče a vedení školy.
- Vychovatelka se pravidelně účastní školení BOZP.

Školní vzdělávací program „Strom poznávání, zábavy, porozumění a odpočinku“ byl vypracován na základě Zákona 561/2004Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), §5, odstavec 2.

doc. PhDr. Radana Metelková Svobodová, Ph.D., ředitelka školy